

1

9

8

2

Юнак

вересень

september

ПРИГАДКА ЩОДО ПЕРЕДПЛАТ ПЛАСТОВИХ ЖУРНАЛІВ

ПРИГАДУЄМО УСІМ НАШИМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, що згідно з постановою, прийнятою на VII-их і potwierдженою на VIII-их ЗБОРАХ КУПО, поодинокі КПСтаршини відповідають за кожнорічне переслання точних адрес і за зібрання передплат за пластові журнали від свого членства.

Усі члени пластових станиць зобов'язані вплатити передплати у своїх станицях до кінця лютого кожного року. Станичні референти пластових журналів пересилають зібрані в плати на початку березня до своєї КПСтаршини, а КПСтаршини до 15 березня зобов'язані вплатити загальну суму, відповідно до числа передплатників, яких вони подали на пересланих списках.

Цю нову систему збирання передплат впроваджено з думкою, щоб КПСтаршини мали евіденцію передплатників зі свого терену, а теж, щоб зменшити адміністративні кошти й вилікувати хронічних довжників.

ПОДБАЙМО УСІ ПРО СВОЄЧАСНЕ ВИКОНАННЯ ЦІЄЇ ПОСТАНОВИ, БО ДО ЦЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАЛИСЬ У НАШОМУ ІМЕНІ УПОВНОВАЖЕНІ НАМИ ДЕЛЕГАТИ НА ЗБОРАХ КУПО.

Пластуни-самітники повинні пересилати належності за журнали до КПС, а нечлени Пласту вплачують передплати прямо до адміністрації.

Згідно з вищезгаданою постановою адміністрація має доручення здержати висилку журналів ТИМ, ЩО В НАЗНАЧЕНОМУ РЕЧЕНЦІ НЕ ВПЛАТЯТЬ ПЕРЕДПЛАТ.

ПРОСИМО УСІХ ДОКЛАСТИ СТАРАНЬ, ЩОБ ТОЧНИМ ВПЛАЧЕННЯМ ПЕРЕДПЛАТ І ДАТКАМИ НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД СКРІПИТИ ФІНАНСОВУ БАЗУ ПЛАСТОВОГО ВИДАВНИЦТВА.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПЛАСТОВОГО ВИДАВНИЦТВА

УВАГА! УВАГА!

Усіх тих, що надсилають до "Юнака", "Готуйсь" і "Пл. Шлях" будьякі інформації та світлини чи дописи, дуже просимо подати повне ім'я та прізвище особи, що до неї стосується дана інформація, курінну приналежність, місце замешкання, дату, коли дана подія заіснувала тощо. Світлини просимо завжди підписати на звороті чи іншим способом зазначити до кого і чого вона відноситься.

Посилаючи світлини для поміщення, вибирайте чорно-білі та ті з кольорових, які мають чіткі контрасти.

Редакція

ПОМОЖІТЬ НАМ зробити "добре діло" і перешліть дарункову передплату

для зразкових, але незаможних юнаків та юначок, особливо з європейських та південно-американських країн. Вони бажали б дістати та читати «Юнака», але самі не можуть собі його передплатити.

Адміністрація

ПЛАСТОВА КРЕДИТИВКА в Торонті

на корисних умовах

- дає ПОЗИКИ та
- приймає ОЩАДНОСТІ.
- Пластова Кредитівка міститься у Пластовому Домі в Торонті.
- Урядові години:
вівторок і четвер 7-9 вечора,
субота 2-4 по пол.

Plast (Toronto) Credit Union Ltd.,
2199 Bloor St. West, Toronto 21, Ont.
Phone: 769-9998

Пластуни і Пластунки в Торонті!
СКЛАДАЙТЕ
СВОЇ ОЩАДНОСТІ
у Пластовій Кредитівці!

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА "ЮНАКА" ВІД 1 СІЧНЯ 1981 р.:

КАНАДА — \$15.00. УСІ ІНШІ КРАЇНИ —
15.00 американських доларів.

Ціна одного прим. — \$1.50.

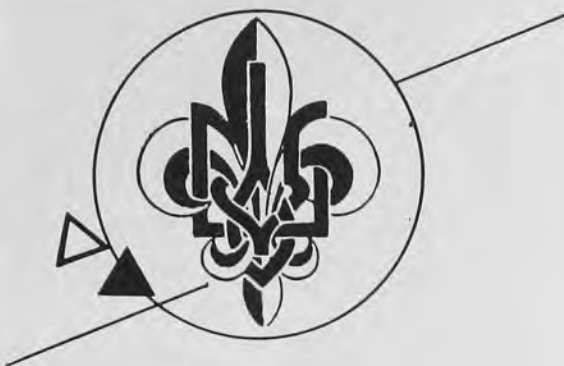
YUNAK — a Ukrainian Monthly Magazine, published by PLAST, Ukrainian Youth Ass'n, 2199 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6S 1N2, Canada Tel.: (416) 769-7855

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ YUNAK MAGAZINE 2199 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6S 1N2, Canada

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ Mrs. Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Avenue, Babylon, N. Y. 11702, U.S.A.

SECOND CLASS REGISTRATION NUMBER 2185

"Юнак" — журнал пластового юнацтва.
Появляється 10 чисел у році
Видає Головна Пластова Булава.

З М І С Т :

2 Сучасні визначні українці — Йосип Гірняк О. Кузьмович	
3 Вітаємо найстаршу пластунку з її 90-річчям	
4 Квітка мужності в Карпатах	Л. Гавришків
5 Зелена азбука	В. Комендар
6 Добре діло Куреня УСП "Бурлани" і "Лісові Мавни"	Ю. Гундич
7 Що ми знаємо про матерію і антиматерію	Д. Даревич
9 "Поїзд Сонця" і Основник Скавтіngu у філателії	М. Горбач
10 Осяги і перешкоди	**
11 З минулого Пласту	З. Ващук
14 Словник мудрої голови — словогра	Сіроманець
Молоде перо: Пласт і компютер	В. Вовк
15 Вечір "Юнака" у Філядельфії	М. Якубович
16 Юнацькі табори в Аргентині у змінках	Ю. Подоляк
17 "Ходотон" Станиці Нью-Гейвен	М. Литвин
18 Спорт — Чемпіонат копаного м'яча	Н. Троян
19 Молоде перо: Розкриваю	А. Сімків
20 Хроніка	Б. Цурновський
24 Датки на пресфонд, Замість квітів на могилах	

● На обкладинці: рисунок ст. пл. Й. Мицина, ПБ із "Листка зв'язку" УСП в ЗСА.

● Ілюстратори цього числа: Ніна Мудрин-Мриц, Христя Юрчун

Мистецьке оформлення обкладинки і першої сторінки:
ст. пл. Марійна Ностів-Яворська

Редагує колегія
Головний редактор:
пл. сен. Ольга Кузьмович

Члени редакційної колегії:

пл. сен. Дора Горбачевська
пл. сен. Юрій Данилів
ст. пл. Роман Ващук
пл. розв. Андрій Винницький
пл. сен. Тоня Горохович
ст. пл. Олесь Кузишин
ст. пл. Всеволод Онишневич
пл. сен. Олександра Юзенів

● Усі редакційні матеріали слід слати на адресу головного редактора.

● Редакція застерігає право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріали згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

ЮНАК

ВЕРЕСЕНЬ 1982

Ч. 9 (226) РІК XX

Інтернаціональне стандартно-серійно число
0044-1384

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

ЙОСИП ГІРНЯК

Одним із найстарших і найславніших акторів української сцени є у вільному світі Йосиф Гірняк. Уродженець Західньої України, він розпочав свою кар'єру як актор ще у 1915 році, коли став добровольцем Українських Січових Стрільців.

Після Першої світової війни Йосиф Гірняк залишився на сході України і розвинув свій великий акторський талант під проводом славного режисера Леся Курбаса у театрі "Березиль" у Харкові. В роках 1923-34 цей театр стояв на вершинах щодо акторів, щодо творів української і західньо-європейської літератури аж до часу, коли його режисера

ТЕАТР

Л. Курбаса, арештували агенти тайної совєтської поліції. Така сама доля зустріла і Йосифа Гірняка. Обидва будівничі українського театру опинилися у Сибіру на засланні. Там Леся Курбас помер. Йосиф Гірняк видержав довгі роки концентраційного табору, а під час Другої світової війни wraz з іншими українцями переїхав до Львова. У роках німецької окупації Йосиф Гірняк і його дружина — режисер Олімпія Добровольська — були головними представниками Українського театру і Театральної студії. Українська публіка захоплювалася блискучою грою Й. Гірняка у всіх можливих ролях, що в них він виступав, а театр тішився признанням та великими успіхами.

Дальший шлях великого актора ішов, як і інших українських скитальців, через табори Ді-Пі в Німеччині на американський континент. Але й у переселенчих таборах, і в Нью-Йорку, де Йосиф Гірняк з дружиною посели-

лися, він не залишив свого улюбленого театру, будучи артистом і вишколюючи молоді сили. Було це так довго, як довго йому дозволяло здоров'я. Тож довго існувала в Нью-Йорку Театральна Студія зі своїми найкращими учителями.

Цього року Й. Гірнякові сповнилося 87 років життя. Хоч вік та слабе здоров'я обмежили діяльність Й. Гірняка як актора і учителя театрального мистецтва, він ніяк не пішов на відпочинок. Навесні цього року появилася друком книжка його споминів. Ті "Спомини" — це незвичайно цікаво й приступно написана історія українського театру у його найкращому періоді, а поруч з цим, це багата на переживання історія життя Йосифа Гірняка. Тому дуже поручаємо нашим читачам — старшому юнацтву і старшому пласту — її купити й перечитати. Це для молодших поколінь, які не мали щастя бачити великого актора на сцені, найкраща можливість його пізнати і глибоко полюбити його талант, шанувати вклад у нашу театральну культуру, а з тим і збагатитися хоч у якійсь мірі її вартостями.

Ольга Кузьмович

**Українська Кредитова Кооператива
"САМОПОМІЧ"**

у Філадельфії

4814 N. Broad Street

Philadelphia, PA 19141

Phone: GL5-8770

Приймає ощадності, дає позички

Урядові години:

Понеділок закрито

четвер 9 - 12

Вівторок 9 - 12

п'ятниця 3 - 8

Середа 3 - 8

субота 9 - 12

Ст. пл. Діана Борис і ст. пл. Данило Дубин складають побажання пл. сен. Дарії Навроцькій від всієї пластової молоді Вінніпегу.

Дня 1-го травня 1982 року Пластова Станиця у Вінніпегу відзначила день народинь нашої найстаршої віком пластунки — пл. сен. Дарії Навроцької, яка вступила у 90-ий рік життя.

З цієї нагоди у Пластовій домівці зібрались найближчі приятелі: пластунки сеніори, старші пластунки та юнацтво, щоб належно вшанувати нашу дорогу Ювілятку.

Для нас, молодих пластунів, особливо приємно бачити наших пластунів-сеніорів, які були свідками нашого славного минулого та організаторами перших кроків Українського Пласту. До таких пластунів-сеніорів належить наша скромна пл. сен. Дарія Навроцька, яка ціле своє життя і всі свої сили посвятила Пластові й Україні.

Програмою святкування провадила пл. сен. Галина Коваль, яка теплими словами привітала нашу шановну сеніорку й Ювілятку та попросила о. Кисілевського перевести молитву, а юначки разом з присутніми заспівали "Царю Небесний" та "Многая Літа". Отець Кисілевський вручив пл. сен. Д. Навроцькій "Почесну Грамоту" за надзвичайно важливу працю для виховання пластової молоді від Митрополита Кир Максима Германюка. Потім відчитано привіти від друзів, організацій та пластового проводу, а новацтво склало Ювілятці китицю квітів. Пл. сен. С. Корбутяк, як представник станиці, подякував Ювілятці за її повну посвяту працю у Пластовій Станиці Вінніпегу. Пл. сен. о. В. Івашко, як капелян 1-го Куреня УПС ім. О. і С. Тисовських, до якого належить Ювілят-

ка, прислав теплий привіт пл. сен. Д. Навроцькій. Від Уряду УНР прислав привіт д-р Я. Рудницький, голова Уряду. Від Осередку Української Культури й Освіти вручила Ювілятці грамоту за десять років праці, голова Осередку пл. сен. С. Качор. Також пл. сен. Д. Навроцька одержала привіт від Дирекції Дому Пресвятої Родини, де вона живе, а також від подруг сеніорок — Каменецької, Д. Витанович і Лесі Храпливої.

Пл. сен. Андрій Качор подав присутнім докладний життєпис пл. сен. Дарії Навроцької, яку він знав ще з Рідного Краю, згадуючи про її невтомну й жертвенну працю для Пласту в Україні і в Канаді, а особливо у ділянці виховання пластової молоді.

Далі юначки заспівали декілька пластових і стрілецьких пісень, які напевно збудили в її душі багато споминів.

На кінець свята наша Ювілятка щиро подякувала організаторам і всім присутнім за приємну несподіванку. Особливо зворушливі і повчальні були її слова до пластової молоді. Вона просила нас жити чесно по-пластовому й дотримуватися пластового закону. Вона жила і живе за тим пластовим законом ціле життя. Кожного вечора, після молитви до Всевишнього, пл. сен. Д. Навроцька думками переходить пластовий закон та перевіряє, чи дотрималася протягом дня його вимог. Це — вказівка для нас — молодого покоління, бо це відданість Пластові. Для молодих пластунів це добрий приклад, а звичку — робити підсумки вчинків — ми всі повинні у щоденному житті плекати. Цікаво, чи між нами знайдеться хтось, щоб так, як пл. сен. Д. Навроцька, дотримувався пластового закону?

пл. вірл. Ліда Гавришків
2-ий Курінь ім. Кн. Ольги, Вінніпег.

Квітка мужності в Карпатах

Мені добре запам'яталася розмова з дідусем-гуцулом у Рахові, коли він застав мене за роботою над гербарієм. Дідусь довго стояв мовчки, роглядаючи зібрані полонинські рослини, а потім запитав: "А ви вже бачили шовкову косицю?"

Я багато чув про цю чудову квітку. Пригадалась швейцарська легенда: хлопець може одружитися з дівчиною тільки тоді, коли зірве на скелях едельвайс і подарує його своїй нареченій. Це має свідчити про його зрілість і мужність. Якщо ж дівчина дістає едельвайс і дарує його хлопцеві, то це розцінюється як вияв презирства до нього. Ось чому едельвайс називають ще квіткою мужності й кохання. Я знав усе це, але дідусеві мусів відповісти заперечливо, тому що до того часу не бачив едельвайсів.

... Чудовий липневий ранок. Піднімаємось з села Богдан-Луги на полонину Ненеску. Кажуть, що там, над урвищами, росте едельвайс.

Тільки надвечір ми дістались на вершини Малої Ненески. Під нами зеленіє безмежне море лісів, біля підніжжя вужем в'ється гірський струмок. Куди не кинеш оком — скрізь гори й гори. На півночі — хребет Чорногора з Говірлею, оповитою густим білим туманом. Поруч — грізний Петрос, що нагадує величезну піраміду. На південний захід видно вершини Гуцульських Альп, серед яких височить красень Піп Іван.

Стою, мов зачарований. Здається, ніколи й не пішов би звідси.

— Бачите, — показав лісник на грізну скелю, під якою чорніла глибоко безодня. — В тому місці напевно є шовкові косиці. Та їх не дістати...

Я й сам розумів, що піднятися туди важко. Але допитливість перемагала страх.

За розмовою ми й не помітили, як зайшло сонце. Вирішили переночувати у хатинці вівчарів...

Другого дня рано-вранці разом з вівчарем-провідником ми рушили до скель. Перейшовши невеликий горбок, що відділяв нас від Ненески, побачили височенну кам'яну стіну. Вирішили лізти вгору. Чим вище, тим важче підніматися, схили стають щораз стрімкішими. Ось перед нами на самотньому виступі красуються чудові квіти з ліловими кошиками суцвіть. "Невже альпійські айстри". В ботанічній літературі не згадується, щоб тут зустрічалася ця рідкісна рослина. З превеликими труднощами добираюсь до айстр і кілька квіток викопую для гербарію. Але як спуститися з виступу? Немає за що вхопитися руками, камінці в скелястих осипах ледь тримаються. Стрибаю зразу на ноги й руки і ледь утримуюсь за масивні брили. Обережно посуваюся ще далі. То тут, то там трапляються все нові й нові скельні рослини.

"А де ж едельвайс? Невже не знайду?" Раптом у розколіні серед каміння мій зір зупиняється на білявій квітці. Не вірю очам своїм! Це ж чарівна шовкова косиця. Вона стоїть самотньо, трохи похиливши свою горду зірчасту голівку, вкриту ніжними, як оксамит, ворсинками. Я підповз ближче і не міг намілюватися її красою.

Зірвавши едельвайс, знайомим шляхом дістався на полонину. Тут на мене вже чекали лісник з вівчарем.

Пізно ввечері ми спустилися в село Богдан-Луги.

В. Комендар

УСМІХНИСЯ!

Із щебетань одного новака

- Мамо, Лада мене збудила.
- Як вона тебе збудила?
- Вона дихає, як крокодил!
- А як крокодил дихає?
- Так, як Лада...

Похмурий, безсонячний ранок: низько над лісом пливуть хмари, ось-ось зачепляться за верховіття дерев. Я зовсім не запам'ятав, куди ліг головою минулого вечора. Прокинувся від шуму дерев: якимось напружено шелестіло листя. Наче прибій моря — то наростає, то спадає цей шум. А ліс простягнувся на сотні кілометрів у всі боки, стежки зовсім не знайомі. Ось береза, опустивши тужливо гілля додолу, стоїть і плаче: по її листочках збігають краплі роси — чистої, як кришталі. Тільки вона схилилася, всі інші дерева навколо стоять стрункі, могутні. Розставив свої великі руки дуб-богатир, мов би хоче все взяти в обійми. Він ледь хитається, але так, щоб не бачили того ніжна берізка, запашна липа й не подумали, бува, що він теж боїться вітру... Стоїть гордий, величний. Тільки підлісок молодий стелиться до його ніг завжди покірний: він вкриває його голе тіло знизу, зодягає.

Стою і думаю. А де ж, справді, південь? Північ? Схід? Захід? Вгорі застелене хмарами небо, наче вода, по якій не впізнаєш напрямку. І я починаю вивчати листки на деревах. Вони різні, але добре придивившись, можна побачити, як кожен листочок обернений до сонця, щоб найбільше вхопити його проміння, зігрітися, набрати сили, а потім віддати їх рослині.

Дивіться пильно, і ви побачите, що всі листочки не однаково схилені навколо. Вони обов'язково повернуті туди, де сонце. То й буде південь. Тепер бачу, що йду бажаним мені напрямком: я знову вийшов на стежку, з якої збився. Дорогу мені вказували листочки — ця зелена азбука, яку я навчився читати. Тепер, коли в лісі туман чи хмарно, я ніколи літнього дня не заблуджу: листочки вкажуть мені, де південь.

Коли захочеться пити, а поблизу нема ні струмка, ні кринички з прозорою срібною водою? Подивіться на землю — як ниточка, між кущами йде ледь помітна стежина. Її протоптали лісові звірі, йдучи на водопій. Стежка обов'язково приведе вас до води — ви побачите чи річку, чи озерце, що відразу навіє таку приємну прохолоду.

Струмки виходять до річок, а річки прямують до річок, щоб зілляти свої води з ріками-велетнями, морями. Так по струмочку можна теж відшукати собі дорогу, що виведе вас із скрутного становища.

Із збірки "Маленькі оповідання".

Ваші заощадження складайте, а позички на всякі потреби беріть у фінансовій установі, що їй на ім'я:

**УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
"САМОПОМІЧ" У ДІТРОЙТІ**

ТРИ БЮРА ДЛЯ ВАШИХ ПОСЛУГ

ГОЛОВНЕ БЮРО

26791 Ryan Road
Warren, Michigan 48092
Tel.: 756-3300

DETROIT

7346 Michigan Avenue
at Tarnow
Tel.: 841-2390

HAMTRAMCK

11838 Jos. Campau
Hamtramck, Michigan 48212
Tel.: 891-4100

Щадіть — Позичайте — Обезпечуйтеся.

ДОБРЕ ДІЛО КУРЕНІВ УСП “БУРЛАКИ” І “ЛІСОВІ МАВКИ” У ТОРОНТІ

Сидять зліва до права: С. Косачевич, М. Колос, Хр. Кушнір, М. Марчун, Т. Білін (новообрана курінна), Хр. Харневич, Д. Попович і Л. Тначун. Стоять зліва до права: А. Костко, Хр. Панчун, Ар. Сіра, Н. Литванівська, М. Бручновська, Р. Пільна, Хр. Желтвай, М. Бойно, М. Мрчун і Т. Тначун.

В “Юнаку” вже появилось кілька дописів про приїзд до Канади групи нових українських емігрантів — втікачів з Польщі. Провід і члени двох старшопластунських куренів “Бурлаки” і “Лісові Мавки”, дізнавшись про приїзд молодих українців, рішили прийти з допомогою не тільки моральною, але й фінансовою.

Минулого року 1-го листопада курінь “Лісові Мавки” зорганізував і перевів у Торонті ходотон “Біжимо на біженців”, дохід з якого був призначений на поміч втікачам. В ходотоні взяло участь сто пластунів і пластунок в більшості членів УПУО. У цей спосіб зібрано поважну суму грошей \$3,027.44 на допомогу новим канадцам.

Ватаги “Бурлаків”, І Курінь УСП в січні передали до КПС на фонд Допомоги Втікачам \$1,595.00. З того \$950.00 були зібрані завдяки ініціативі і старанням судді куреня, ст. пл. В. Дашка. Решта суми — це заробіток з Бурлацького лещетарського табору, який відбувся в грудні 1981 р. під проводом ст. пл. М. Витягловського (коменданта) і ст. пл. Б. Вжесневського (організатора).

Обидвом куреням належить велике признание за дійсно пластове добре діло!

Під цю пору в Канаді під опікою Пласту перебуває 18 молодих хлопців і дівчат, у віці

“ЛІСОВІ МАВКИ” ЗНОВУ СКЛАЛИ НА “ЗАЛІЗНИЙ ФОНД”

Як минулими роками, так і цього, курінь УСП-ок “Лісові Мавки” склав свій даток на “Залізний Фонд Пластового Видавництва” у висоті 250 дол. на руки головного редактора “Юнака”. Сума та зібрана із пластового заробітку членів куреня з Чікаго, Філадельфії й Торонта.

Наші вірні подруги прислали враз із датком знімку із своєї курінної ради у Чікаго, що відбулася у місяці червні ц.р., яку з приємністю містимо, тимбільше, що знімка показує стільки милих, усміхнених облич.

А за даток і вірність “Юнакові” та Пластовому Видавництву наше щире “Дякуємо!”

Реданція

від 16 — 25 років, які минулого року виїхали з Польщі, щоб шукати кращої долі у вільному світі. КПС в Канаді всім їм підписала документи спонсорства, а пластові родини стали їх опікунами. Крім того, всі новоприбулі також мають “побратимів” — членів УСП, які допомагають їм на новому місці поселення.

Закликаємо членів всіх інших куренів піти слідами “Лісових Мавок” і “Бурлак” та активно включитися у виконання другого головного обов’язку кожного пластуна **помагати іншим.**

пл. сен. Дарія Даревич

1 травня ц. р. пл. ен. Дарія Навроцька вступила на 90-ий рік життя. З нагоди цих своїх уродин вона складає \$100.00 на пресовий фонд “Юнака”. Вшановуючи нашу заслужену подругу Дарію, яка завжди служила віддано Пластові, а зокрема своєю пластовою поставою була прикладом до наслідування для всіх пластових виховниць, складають на пресовий фонд “Юнака” по \$10.00: пл. сен. Наталія Каменецька, Стоктон, США; пл. сен. Надія Гаврачинська, Вінніпег, Канада.

**

Члени 1 Куреня УПС Стежа “Карпати” в Торонті щиро вітають подругу Дарію з її 90-річчям і з цієї нагоди складають \$100.00 на залізний фонд Пластового Видавництва.

Разом: \$120.00

ЩО МИ ЗНАЄМО ПРО МАТЕРІЮ І АНТИМАТЕРІЮ?

Ті, що цікавляться фізикою або теж фантастичними романами (наприклад, Олесь Бердника "Зоряний Корсар"), напевно вже стрічалися з поняттями матерія і антиматерія, анігіляція, антисвіт і подібним. Кого б то не кортіло довідатися більше про ці дивні речі — чи все це вигадки фантастів, а чи за цим не криються підстави нашого довкілля — природи? Спробуємо тут коротко зарисувати, як ці поняття розвинулися і що ми сьогодні про них знаємо.

Питання про побудову матерії, це одне з найважливіших питань фізики взагалі і вже тисячі років тому науковці почали над ним задумуватися. Грецькі філософи — а можливо перед ними араби — мали вже досить розвинене поняття про те, що кожна речовина побудована з елементарних складників-атомів, хоч ми нічого не знаємо про якісь експериментальні дослідження в цих часах. Перші конкретніші відповіді про структуру матерії отримано щойно з розвитком хемії в 19-му столітті з систематичною класифікацією елементів у періодичній таблиці. Щодо хемії, а далі теж фізики твердого тіла та рідин і газів можна тепер питатися, наприклад, в який спосіб кусень металу побудований з атомів, чому деякі атоми поєднуються в молекули, а інші ні тощо.

З другого боку серед фізиків виринуло питання, чим саме відрізняються атоми різних елементів, чи вони може не складаються з менших т. зв. елементарних частин. Оскільки було відомо, що атоми можуть виступати з різним зарядом (іони), то скоро виробилося уявлення, що атом складається з позитивно і негативно заряджених частинок, які себе звичайно неутралізують. Первісне уявлення було однак таке, що ці заряди в атомі рівномірно розподілені.

Найважливіший крок до правильної тямки про будову атому, про те, що він складається з малого позитивного ядра і болонки-хмари негативних електронів — зробив з початку нашого сторіччя англійський фізик Разерфорд. Оскільки основна думка його експерименту використовується і в модерних експериментах до структури матерії, то варто коротко над тим зупинитися.

Основна думка така: беремо по змозі тонкий шар тої речовини, яку хочемо прослідити,

і обстрілюємо його іншими частинками, наприклад, атомами. Під час зударення ці частинки відхиляються від своєї, спершу рівної, траєкторії і це можна зареєструвати на фотографічній плиті або в електронічному детекторі. Коли виконаємо багато таких зударень, то матимемо цілий розподіл частинок, які були відхилені на різні кути. З цього розподілу теоретик може дуже багато довідатися про сили, які діяли під час зударення.

Разерфорд у своєму експерименті обстрілював шар золота частинками, які виступали під час радіоактивного альфа-розпаду — себто ядрами гелію. З розподілу розсіяних альфа-частинок він міг зробити висновок, що вони в основному зударялися з дуже сильно зльокалізованими позитивними зарядами, а не неутральними атомами. Сьогодні для тих дослідів будують великі прискорювачі різних частинок — від легких електронів до тяжких ядер (іонів) — і цими частинками обстрілюють, маючи на увазі, різну мету.

Перевага прискорювачів-частинок для обстрілювання цілей полягає в тому, що в них легко можна міняти швидкість частинок. Основна засада прискорювача полягає в тому, що заряджена частинка, коли її всадити в електричне поле, починає рухатися (це використовується, наприклад, в радіолямпках і телевізійних екранах). При допомозі прискорювачів вдалося в 1932-му році, спершу в Великобританії, а пізніше в Харкові в Україні вперше в зударенні розщепити атомові ядра. Розпочалися вже досліди не атомів, але атомових ядер і їх складників — протонів і неутронів.

При допомозі своїх лічильників, детекторів і камер фізики, однак, відкрили, що протони,

нейтрони та електрони не єдині частинки, які залишали там свої сліди. Виявлено цілий ряд інших елементарних частинок з різними масами і позитивним, негативним або ніяким зарядом. Особливу увагу привернуло на себе в 1932-му році відкриття позитрона, — частинки майже ідентичної з електроном, але з протилежним, позитивним зарядом.

... ..

Відкриття існування античастинок дало деяким фізикам задоволення, оскільки теоретики в тих роках, розвиваючи формалізм релятивістичної квантової техніки, були саме зустрілися з таким явищем у своїх рівняннях: до кожної частинки повинна існувати античастинка, себто частинка з ідентичними якостями і протилежним зарядом. Труднощі інтерпретації цих розв'язок рівнянь спонукували людей навіть до скептицизму супроти цих нових теорій. А тут прийшло не тільки підтвердження нової теорії (узагальнення нерелятивістичної квантової механіки), але експериментатори віднайшли частинки, про існування яких теоретики довідалися щойно зі свого формалізму.

У наступних роках послідовно відкрито теж античастинки інших елементарних частинок, а в кількох випадках вдалося обсервувати навіть цілі атоми антиматерії, так як, наприклад, антиводень, що складається з негативно зарядженого ядра-антипротона, навколо якого рухається позитрон. Умовини для існування античастинок, у світі матерії, однак, дуже погані, що спричинене одним з фундаментальних процесів квантової теорії поля: коли частинка зустрічається зі своєю античастинкою — а вони себе притягають через свої протилежні заряди — то існує дуже велика ймовірність, що вони себе взаємно знищать (анігілюються) і перетворюються на один або кілька фотонів — квантів енергії. Зворотний процес творення пари (частинки й античастинки) з фотона таксамо можливий. Коли ж котра-небудь створена античастинка оточена безмежною кількістю частинок, то й дуже ймовірно, що вона хутко найде собі партнера і знищиться. Цей процес безпосереднього перетворення маси на енергію, що відбувається згідно зі законом Айнштейна про рівнозначність маси та енергії, ймовірно відіграє теж основну роль в продукції деяких астрономічних об'єктів, які висилають дуже потужні радіосигнали. Енергія, яка була звільнена при анігіляції двох макроскопічних об'єктів речовини і антиматерії, така неймовірно велика, що

нам це неможливо собі уявити, навіть у порівнянні до будь-якого вибуху.

Доказ про існування антиматерії задовольнив фізиків ще під іншим оглядом. Коли ставимо собі у фізиці питання — чому дана теорія правильно описує природу, то звичайно можемо знайти причини цього в існуванні якоїсь симетрії. Часом ці симетрії злегка порушені і це означає, що фізичний закон, що його можна вивести з цієї симетрії, може бути злегка порушений. З цього видно, що існування деяких симетричностей у фізиці має не тільки філософічне, але й естетичне значення; але може бути підставою всіх рівнянь, що описують природу. Одна із симетрій, в яку можна вірити (доказати цього покищо неможливо), це існування у всесвіті такого самого числа частинок і античастинок. Оскільки ми вже знаємо, що речовина і антиматерія не можуть існувати в згоді поміж собою, то логічно буде припустити, що різні астрономічні об'єкти складаються або з речовини, або з антиматерії. Існують теж гіпотези про генезу чи еволюцію космосу, що у відрізненні від теорії пра-вибуху виходять з того, що історія всесвіту починається з (майже) рівного числа частинок і античастинок. Згідно з цією теорією генеза всесвіту починається з існування хмари рідкого "газу" частинок і античастинок. Через силу тяжіння (гравітацію) ця хмара повільно починає стягатися. Оскільки густина частинок покищо низька, то й ймовірність анігіляції мала. У певній якійсь хмарі може, однак, приходити до концентрації речовини або антиматерії — і тоді це будуть зародки майбутніх галактик і антигалактик. Такі місцеві скучення матерії або антиматерії, які можна назвати конденсацією, виступають тому, що раз у якомусь місці існує вже вища концентрація речовини, й тому вона через більшу силу тяжіння

притягає до себе більше частинок і тимто густота в цьому місці зростає швидше, аніж деінде. Через загальну контракцію цілої первісної хмари правдоподібність антигіліційних процесів зростає, що й приводить до зростаючої кількості випромінювання. Це випромінювання викликає тиск і при дальшій контракції хмари доходить до свого роду вибуху. Цей вибух, у висліді якого наша хмара починає рухатися на всі боки, відповідальний за те, що всі астрономічні об'єкти від себе віддаляються — що часом називають експансією всесвіту.

Коли вірити такій теорії, то треба сприйняти, що деякі з наших сусідніх галактик складаються з антиречовини. Доказати, або опро-

кинути таке уявлення, однак, майже неможливо. Вся наша комунікація з далеко віддаленими астрономічними об'єктами полягає в електромагнетичних хвилях у формі світла або радіохвиль. По цих хвилях неможливо впізнати, чи вони були вислані речовиною чи антиречовиною. Ці радіохвилі можуть навіть походити з процесів знищення антиматерії з антиматерією і в деяких випадках астрофізики мають на це деяку евіденцію. Переважно ці дуже сильні джерела випромінювання належать до найбільш віддалених об'єктів на "периферії" космосу й можливо, що інші сигнали містять у собі інформації про початкову стадію всесвіту.

Ст. пл. Марко Горбач

ФІЛАТЕЛІЯ

"ПОЇЗД СОНЦЯ" І ОСНОВНИК СКАВТІНГУ У ФІЛАТЕЛІЇ

Як щороку, так і тепер, з нагоди "Поїзду Сонця" ("Зонненцуг") в Австрії, який уможливує 370 бідним калікам побачити красу Австрії і довколишніх країн у чотириденній подорожі, Союз Українських Філателістів Австрії організував свою сьому філателістичну виставку в травні. Виставка відбулася в дні виїзду "Поїзду Сонця" на залізничному двірці у Відні, а одночасно урядувал там традиційний спеціальний відділ австрійської державної пошти. Для всіх, що купували марки у тому часі, державна пошта уживала двомовний німецько-український спеціальний поштовий штемпель. На тій печатці була ікона св. Степана з іконостасу Української Католицької Церкви Св. ВМ. Варвари у Відні, як також стилізоване сонце — символ харитативної організації "Поїзду Сонця". З того приводу СУФА випустив також офі-

Листівка австрійських снавтів з приводу 125-річчя народин лорда Бейдена Пауела.

ційну листівку, яка показувала кольоровий знімок цієї ікони.

З нагоди дня 125 народин основника скав-тінгу лорда Бейден-Пауела австрійські скав-ти відбули окрему філателістичну виставку, а австрійська пошта призначила на той час спеціальну поштову печатку. Для усіх збирачів марок — це ще одна нагода дістати оригіналь-ну листівку до своєї збірки.

Листівка СУФА з приводу "Поїзду Сонця" з офіційною

печатною у двох мовах.

Осяги і перешкоди

(інтерв'ю)

В кожній країні, де живуть українці, є установа, яка координує діяльність громадських організацій і репрезентує українську громаду у загальному суспільстві.

Пл. розв. Зенон Ващук і пл. розв. Марко Пенцак провели інтерв'ю з паном Теодосієм Волошином, виконавчим директором Комітету Українців Канади (КУК) в Торонті, і з панною Іриною Вжесневською, головою жіночого КУК. Тут друкуємо скорочення того інтерв'ю.

Питання: Коли був заснований КУК?

Відповідь: Комітет Українців Канади засновано 7 листопада 1940 р. Тоді була створена Екзекутива, до якої належали шість головних організацій і де все мусіло бути вирішено за узгодженням, тобто за згодою всіх. Тепер до Екзекутиви належать і деякі інші організації (між ними Пласт — прим. редакції), але потрібно згоди ще шести великих організацій: Українського Національного Об'єднання, Ліги Визволення України, Братства Українців Католиків, Союзу Українців Самостійників, професіоналістів і ветеранів, щоб якесь важливе рішення перейшло. Так само є в нашому відділі. Тому ми не маємо тих проблем, що виникли в інших країнах.

П: Чому існує також жіночий КУК?

В: Коли постав КУК, не було об'єднуючого тіла для жіночих організацій в Канаді. Жінки хотіли відіграти роль в громаді, і тому постав жіночий КУК, який є паралельною організацією до КУК. Сюди належать 17 жіночих організацій.

П: З якого доходу ви працюєте?

В: Більшість бюджету складається з національного внеску. Кожна організація дає приписаний відсоток свого доходу. Висота цього внеску залежить від членства та фінансових можливостей організації. Друга частина доходу приходить з добровільних датків окремих громадян. Датки понад \$25.00 можна відтягати від податку.

П: Які є ваші найбільші перешкоди в праці?

В: КУК відповідає за імпрези, співпрацю з іншими етнічними групами, за видання деяких українських книжок, і за репрезентацію українців перед муніципальними, провінційними, і федеральним урядами.

Часом, організації, що належать до КУК, не подають пляну праці. Це творить ситуацію,

в якій є важко зорганізувати координацію громадської праці, бо, наприклад, одного дня дві організації мають свої імпрези. Люди ідуть побачити обидві програми і часто присутність на обидвох є мала. Коли КУК має плян праці, тоді він може порадити, щоб пересунути дату імпрези на інший день і тоді не буде конфлікту.

Організації також повинні вибирати таких репрезентантів, які приходять на сходи і є зацікавлені діяльністю КУК-у.

П: Які були ваші найбільші осяги?

В: Наші найбільші осяги минулого року пов'язані з святкуванням 90-ліття українського поселення в Канаді. Це були День спадщини на "Онтаріо Плейс", на якому було понад 37 000 людей, та Український день на суміській оселі "Веселка", де 60% присутніх складалося з молоді, яка брала активну участь у програмі. Пл. розв. Зенон Ващук..

**ПЛАСТУН
БРАТЕРСЬКИЙ
І ДОБРОЗИЧЛИВИЙ**

Я думаю, що братерство є дуже важливим пунктом пластового закону, бо Пласт є на те, щоб всі могли навчитися зі собою жити, працювати та здобути друзів на ціле життя.

Маю одну товаришку, що колись була зі мною дуже близькою. До минулого року ми були найліпші товаришки, а десь від початку цього року ми стали собі щораз далші й далші. А чому? Ми стали далші собі тому, що при кінці минулого року вона пізнала одного хлопця і вони такі близькі, унікають товариства інших, немов були б в другому світі. Вони просто забувають, що існують їхні приятелі.

Це напевно звучить так немов би я була задрісна, але так не є. Причиною чому мене це вразило є те, що вона є приємною людиною і була доброю товаришкою і я не думаю, що тепер, коли її цікавить один хлопець, це повинно їй перешкоджати бути доброю товаришкою і мати час для інших. Справді, я думаю, що братерство зобов'язує завжди. Добрі товаришки можуть залишитися постійно близькими, навіть тоді, коли одна із них має зацікавлення хлопцем.

Братерство це дуже важлива вимога нашого пластового закону.

пл. уч. Ліда Білинська

44-ий Курінь УПУ-ок, Ньюарк

З минулого Пласту

Від редакції: Ми постійно даємо в числах "Юнака" різні інформації з минулого нашої організації. Тим разом сягнули ми до не так давнього минулого, але до минулого вже на американській землі. У цей літній час даємо вам уривки з однієї таборової хроніки юнацького табору на "Вовчій Тропі" в 1958 році, щоб наші читачі — юнаки й юначки — побачили, як "колись" писали таборові хроніки. Це була історія цілого табору, яку з приємністю учасники читають і тепер. На жаль, теперішні хроніки таборів назагал пусті, обмежуються до кількох світлин чи привітів, а шкода!.. Цю таборову хроніку передруковуємо із збірника, що вийшов у 25-річчя "Вовчої Тропи" — найбільшої пластової оселі на терені США. А ці ж уривки з хроніки пера ст. пл. Славка Паливоди, Сіроманця, що відійшов на Вічну Ватру в 1978 році, не дочекавшись побачити цей збірник та своєї хроніки.

Гості табору.

Гості із Сумівської оселі у супроводі Адміністрації оселі

Над вечір перестала текти вода в нашій умивальні. Треба було кликати друга (він не любить, як називати його "паном") адміністратора Копистянського. Він ствердив, що хтось із завзятців позакручував курку в нашому збірнику. Пункт до наказу на наступний день був готовий.

Другий день табору — вівторок — 29. VII. 1958 р.

Мало що не забув описати найважливіші події дня. Під час обіднього дозвілля бунчужний Содоль скликав таборовиків на збірку й оголосив, що хто з них має апарат з фільмом всередині, нехай стрімголов біжить по нього і кангуровим підскоком вертається назад, щоб, мовляв, зробити (як хоче, очевидно) знімку, — як то він (Содоль) і чотовий Струн голитимуть свої бороди. Не один юнак видобув свою бронзівку (бравні) із своєї валізки, і так дві бороди стали увіковічені. Содоль значно помолодшав, і вже його юнаки так аж дуже не боялися.

Третій день табору — середа, 30. VII. 1958 р.

На терені табору при стегці до умивальки стояв нівроку великий котел, такий великий, що навіть деякі учасники не бачили що є всередині, якщо не натягнулися. Всередині не було нічого, аж поки завзятці не почали туди вкидати відпадків. Гм! Котел, ясно, не був на відпадки, але на що він був? Отже сьогодні зроблено дві речі: рано проголошено в наказі, що кара чекає того, хто кидає відпадки до котла, а ввечері котел поїхав трактором з табору до оселі.

Четвертий день табору — четвер, 31. VII. 1958 р.

Про той вчорашній карний марш один юнак писав додому: "вчора ввечері ходили ми на прогульку".

П'ятий день табору — п'ятниця, 1. VIII. 1958.

Петро Дяченко хотів змінити назву свого шатра на "Чорношличники". Біда була, що ані він, а вже тим більше його колеги, не могли того слова вимовити. Ще найприродніше виходило їм часом "Чорношлицики". Ні, так не дали їм змінити назву шатра.

Потім Оришкевич довго носився з вужем і з думкою взяти собі його додому, та комендант не дозволив тримати його в шатрі. "В лісі можеш тримати" — дзвеніли тверді слова коменданта. По надумі Оришкевич з вужем попрощався, — точно о 1-ій йшов він з ліса з прожніми руками й із сумом в очах.

Я. Паливода, Я. Козан, П. Содоль, Н. Шуст, А. Копистянський, Я. Шегрин, М. Кравс, Начарай.

ПЕРЕД ВІДКРИТТЯМ ТАБОРУ — СУБОТА-НЕДІЛЯ 26-27. VII. 1958 Р.

"Загоном завзятців" охрещено ювілейний табір на сходинах проводу й булави табору ще в червні 1958 р. Ювілейний, бо відбуватиметься він не тільки в сорокові роковини проголошення незалежності України, а також докладно в 5-річчя події, коли на новозакупленій пластовій оселі "Вовча Тропа" в Іст Четгем відбувався перший табір юнаків "Сокіл".

Не така тепер вже "Вовча Тропа", якою була тоді. — тоді вщерть вкрита була буйною зеленню, немов ніколи на ній не ступала людська нога, а тепер вже добре втоптана тисячами пар ніг. Та з кожною з тих пар зв'язана безліч милих споминів про нашу улюблену пластову посілість. І повертаємося ми до неї знову й знову щороку, як перелетні птиці...

Перший день табору — понеділок — 28. VII. 1958 р.

Зайняття першого дня охоплювали: мандрівництво, табірництво, піонерство, перша поміч, сигналізація й спорт. Всі булавні мали повні руни роботи, а провід заворот голови з писанням програми.

Восьмий день табору — понеділок, 4. VIII. 1958 р.

Рано сьавт першої кляси Оришневич зловив півторафунтового вуна якраз в тому моменті, як вуж ловив жабу. Ще поки вуж зловив жабу і Оришневич зловив вуна, вуж зловив Оришневича за руку. Потім таборовики стали колом і спостерігали, як той вуж помаленьку споживав свою жертву (жабу, а не Оришневича). Волосенко навіть пару знімон зробив (на одній є вуж, жаба і канарон). Вуневі жаба стала в горлі, а передні лапки виглядали йому з рота, і то дуже оригінально виглядало.

Завзятці побилися, і під час сніданку, і під час обіду. Там завжди хтось перед кимсь у черзі пхався і зчинявся крик, а сьогодні дійшло до тілесного покривдження: Рано великий Луців і малий Ганущак побилися, а в обід "хтось пустив Вороха (без черги!), Ворох пустив Кіршана, Дармограй став перед Кіршаном, хтось вдарив Дармограя по голові, Дармограй став Кіршанові на ногу, а Кіршан грим Дармограя в зуби". Це упрощена версія. Дещо заплутанішу версію подав бунчужному Соболта, та з неї годі було зробити висновок.

Дев'ятий день табору — 5. VIII. 1958 р.

День стоїть під гаслом "треба навчити хлопців співати". На цинльостилі вибито кілька пісень, і ввечері "всі" булавні мають зайнятися співом.

Таборовики створили собі пісню. Постають собі колом, починають ритмічно сканати, а одночасно стукати об землю своїми палицями (це I і II чоти), а до того співають: "Працювали ми на стежці цілий Божий день!"

Це на мелодію "Ай воз воркінг он де рейлрод". Тільки американська версія має багато слів, а та наша в таборі, крім одного речення, нічого більше.

Десятий день табору — середа, 6. VIII. 1958 р.

Нарешті! Хтось здобув прапорець чистоти! Ця честь припала шатрові ч. 7 — "Мазепинцям" під опікою ст. пл. Олега Ховайла, ЧН. Також вперше за п'ять днів ані одне шатро не здобуло догани за нечистоту і непорядок в шатрі й в довіллі.

Тринадцятий день табору — субота, 9. VIII. 1958 р.

Почався довгоочікуваний день — День Пластуна. Вдосвіта отець Дорош відправив Службу Божу, а потім цілий табір пішов на теренову гру.

Ховайло — Содоль — Субтельний — Струн обговорюють плани.

Кіршан виступив до карного звіту і то за те, що вчора вдарив Дармограя біля ока і при тому драпнув його, дістав від коменданта третю пластову пересторогу.

Перед обідом один з булавних поставив кілька юнаків

отець
Міненко.

під щоглу і наказав їм співати "я не буду битися". Співали, як соловейки.

Пів третьої зроблено алярм для перших двох чот. Содоль, Струн і Кеніш вибігли з ліса в одностроях, Содоль свиснув, а Струн кинув велику пунавку (фаєр кренер). Від пукання загорілося хабаззя в південній закутині таборової площі, і зчинився правдивий алярм. Хлопці й булавні побігли до вогню, почали топтати, бігти по відра й назад з водою. До трьох хвилин вогонь був згашений водою, засипаний піском і затоптаний ногами.

Дванадцятий день табору — п'ятниця, 8. VIII. 1958 р.

Голова Краєвої Таборової Комісії пл. сен. Микитей хотів заглянути до табору, та стійка його не пустила. Ще б пак! Це ж стійка "Загону завзятців"! Стоїть з міцною пластовою палицею біля брами й оком не моргне! А як колись і замріється й обіпреться об дерево, то зараз його до дійсності повертає голосний голос заступника чергового: "Стань порядно; хочеш, щоб я через тебе ще одного мінуса дістав?"

Вдень, як табір був на прогулянці, до табору прийшов великий пес. Симпатичний він був, але цілу шию мав "завалюну", ну як би то сказати, — смердів немилосердно. Він зайшов до шатра проводу й посмарував подушку коменданта (нехотючи, очевидно). Ну, як його вигнати, коли він пластуна любить і не хоче йти. Писар закинув йому мотузку на шию і дав Савицькому (заступникові чергового) відвести його на долину, а мотузку принести назад. Наказ був виконаний тільки наполовину. Савицький приніс пів мотузки, а решту мусів відрізати.

Після смачного обіду (чи ж міг бути несмачний, коли його варила бабця Луннякова?) відбулося церемонійне відкриття Дня Пластуна...

Святковим наказом з'ясовано мету Дня Пластуна. Прилучитися ми мали до всеукраїнського Ювілею 40-річчя Проголошення Самостійної Української Держави і Української Чорноморської Фльоти, відзначити 5-річчя Пластової Оселі в Іст Четгем та виявити пластову й фізичну справність пластуна.

По наказі все зібрання зійшло до басейну. Там палку промову виголосив сен. Шерин, а тоді під звуки пісні "Ми ростем, ми надія народу" братчики потягнули по басейні гарний кораблик гордо названий "Юрій Побідоносець", в гарматах якого пунали пунавки, а на березі чотири новани в моряцьких строях віддавали почесь.

Пів п'ятої почалися легкоатлетичні змагання, — елімінації до кравих легкоатлетичних змагань...

Ввечері відбулася святкова ватра...

Шістнадцятий день табору — вівторок, 12. VIII. 1958 р.

Багато веселих хлопців маємо на таборі: Такий Бод-
ляк. (називають його "бед лан" ("нещастя" — ред.). Він
тільки зрідна виконує щось як слід. Або такий Захарчук:
З чим би не прийшов до шатра команди, на прощання
наке: "Наказ, сноб!" (хоч ніякого наказу й не було). Або
Ганущак: Він сам знайшов більше менажок, польових пля-
шок й іншого пластового добра, ніж цілий табір взятий
разом. І то приносить все до шатра проводу — "Друже,
я знайшов...". "Постав за шатро, Ганущак!" І за шатром
вирастає копиця речей, свого роду склад, до якого зав-
жди можна сягнути в разі потреби.

Сімнадцятий день табору — середа, 13. VIII. 1958 р.

Цісик не стояв порядно на струнко при ранній мо-
литві, то його за це поставили "на струнко" перед ша-
тром проводу. На цей раз його наплечник виглядав знову
майже порожній. Знову тільки запасові черевики? "Ні"
— переконував жалібним голосом Цісик, — каміння!"

Вісімнадцятий день табору — четвер, 14. VIII. 1958 р.

Над табором зчинилася така немилосердна громо-
виця, якої ще, мабуть, не було в історії цієї оселі. Через
стіну дощу не видно було на тридцять метрів. Україн-
ський прапор зірвався з обох карабінків і впав. З XI-го
шатра прибігли перестрашені хлопці, кажучи, що їм бли-
скавка роздерла шатро (шатро їм роздерла вода). У XII-
му шатрі молилися. Комендант денервувався, що хлопці
з шатер вилазять. І таке пекло шаліло нагорі майже
годину...

Двадцять третій день табору — вівторок, 19. VIII. 1958 р. "Спаса"

Після Служби Божої бунчужний Содоль і булавний
Струк та шатра "Крути" і "Броди" відійшли на дводен-
ну мандрівку...

В. Саорак. Біля нього мали робити
"прямо глянь".

Дозвілля після обіду вкоротили на пів години, ро-
здали протоколи до проб і почалося складання. Комен-
дант відсилав хлопців назад за те, що не знали хто є
Краєвий Референт УПУ-ів або хто є Леся Храплива.

Вночі, приблизно о 1-й, відбувся нічний алярм. Це
перший нічний алярм в цьому таборі, і що би то був
за табір, якби не нічний алярм. Таборовиків відіслано
назад до шатер, щоб тепло вбралися і залишили там па-
лиці. Тоді п'ять шатер з жовтою волічкою на рукаві піш-
ли у ліс. Вони мали перекрастися до табору, а решта "ну-

ли" їх, засвітивши лямпку й крикнувши "стій".

Двадцять четвертий день табору — середа, 20. VIII. 1958 р.

Олійник при пробі сказав, що Ярослав Мудрий на-
писав "Молоде Життя".

Після вечері прийшла завітчана, борівками облодо-
вана Перша Чота з піснею на устах. Хлопці ж бо то
хлопці, як соколи, а співали "Гей-гу, гей-га", "позаяк" їх-
нім абсолютним провідником був ст. пл. поуч. Петро
Содоль, ЛЧ.

Двадцять п'ятий день табору — четвер, 21. VIII. 1958 р.

Після підвечірню, як то вже ввійшло в традицію,
провід і булава на одну добу передали табір таборови-
кам, себто кільком найкращим з таборовиків, з яких кон-
ний дістав функцію і мав виконувати її краще, як старий
член команди чи булави, поперше, щоб показати старим,
що вони роблять зле, подруге, щоб навчитися ті функції
добре виконувати. Тільки старий комендант залишився
комендантом.

Сама урочистість передання влади відбулася в під-
несеному настрої, бо старі володарі тішилися, що позбу-
ваються клопоту, нові тішилися, що дістають владу, а
таборовикам то все виглядало, як небуденний цирк.

Двадцять шостий день табору — п'ятниця, 22. VIII. 1958 р.

Після трохи продовженого пообіднього дозвілля від-
булася збірка. Денисенко прочитав надзвичайний наказ ч.
2, і старий провід і булава вернулися до влади.

Двадцять сьомий день табору — субота, 23. VIII. 1958 р. — Останній.

Яка мішанина почувань! З одного боку аж серце
стискає, коли подумати, що це роз'їжджається наша ро-
дина на всі чотири сторони світу, щоб не зійтися знову
скорше, як за одинадцять місяців. З другого боку радіє
душа, бож табір — "Загін завзятців" всесторонньо вда-
вся, — наперекір усім песимістам...

Від раннього ранку відбувається ліквідація табору.
Спускають і в кістку складають шатра, коло дошки ого-
лошень складають шторцом підлоги. Визбирують сміття,
тут і там палять його на вогнику. "Вовча Тропа" дістає
вигляд побоєвища. Звук танку постачає трактор: зупи-
няється в таборі, забирає пару зложених шатер і знову
торохотить вниз. Тільки шатро проводу ще стоїть...

Деякі батьки приїхали по своїх синів ще вчора. Сьо-
годні перед сніданком почали таборовини покидати та-
бір. Прийде, ото, до шатра проводу, дістане посвідку
й відзначку, стисне пару лівиць, почує дозу ласкавих
слів, і поїхав. Один за одним, по два, по три...

Вполудні зробили закриття. Сонце пригрівало малу
вже групу таборовиків, — себто малу в порівнянні з
тою, що стояла тут на наказі ще вчора, але поза тим
все ще велику, ще цілком гідну носити назву "Загін за-
взятців". Писар викликав таборовиків поіменно, бунчу-
жний вручив їм посвідки, а комендант прощався стиском
лівиць. Відчитано останній наказ: "Оцим закінчується та-
бір...". Останній раз стягнуто прапори. Кінець. Кінець чу-
дового незабутнього табору.

(З хроніки табору "Загін завзятців" 1958. Писав й
ілюстрував Сіроманець).

СЛОВНИК МУДРОЇ ГОЛОВИ

СЛОВОГРА

(Настільна гра для науки й розваги ч. 7).

Сьогоднішня гра укладена трохи інакше, як попередні. Її завдання — перевірити, як добре ти знаєш українські назви частин людського тіла. До кожного із списку англійських назв треба вибрати найліпший український відповідник з українського списку. Щоб утруднити вгадування, на 12 англійських назв подано 20 українських. (Між ними є також нелітературні). Відповіді з поясненнями будуть у черговому числі.

Точкування — таке ж, як у попередніх "Словограх": правильна відповідь — 2 точки;

помилкова — мінус 1 точка; грач не дає відповіді (не знає) — нуль (зеро) точок. Виграє, хто має найбільш точок.

Анг. назви: 1. spleen; 2. joint; 3. gland; 4. stomach; 5. temples; 6. lungs; 7. shin; 8. calf; 9. liver; 10. buttocks; 11. armpit; 12. hip.

Українські назви: А. печінка; Б. шлунок; В. залоза; Г. пахва; І. сідниці; Д. литка; Е. виски; Є. селезінка; Ж. суглоб; З. клуб; И. плесно; І. легені; Й. став. К. сугуст; Л. гомілка; М. груди; Н. попереk; О. кадик; П. жолудок; Р. задок.

А. Вовк

МОЛОДЕ ПЕРО

ПЛАСТ І КОМПЮТЕР

Як дивимося на пластовий однострій, то бачимо завжди ті самі речі: свисток, відзнаки, хустку тощо. Але чи ми колись подумали, як він, можливо, буде виглядати за 14 — 20 років? Я думаю, що однострій буде виглядати менш-більш так само, як тепер, крім одної речі. Десь там в кишені, разом зі свистком, буде лежати маленький компютер. Хоч це буде маленький, незамітний додаток до однострою, то він значно змінить наше пластування.

Чому цей компютер буде такий важливий, ви питаєте? Ну, він зможе зробити різні речі — різні необхідні обрахунки. Наприклад — замість вивчати напам'ять, як і коли в'язати всякі вузли, пластун лиш потисне декілька гудзиків, і компютер гарною українською мовою — бо так буде запрограмований — розкаже точно, коли, нащо і як в'язати відповідні вузли. А до того ще й подасть вказівки діаграмами. Або, ідучи на прогулянку, замість по раз тридцятий питати: "Друже! Як ще довго?" — ти зможеш тихенько компютера запитати, а він тобі спокійно, навіть і сотий раз скаже, скільки ще кроків, миль чи інчів ти будеш ще радісно мандрувати.

Як бачите, можливості компютера в пластуванні безмежні. Наприклад, компютер зможе обрахувати і навіть намалювати криву (грєї), яка покаже, скільки юнаків захворіє від

таборової їжі, а скільки від того, що переїдяться під час відвідин табору батьками.

Дуже важлива функція компютера буде у теренознавстві. Компютер знає, наприклад, скільки разів треба вдарити сокирою і під яким кутом, щоб дерево впало. Він обрахує, скільки дощу мусить впасти, щоб шатро впало, або як довго юнак мусить стояти в дощі на стійці, поки не розтопиться, і щойно тоді буде мама жалувати, що післала свого сина у табір!

Компютер допоможе у кожній тереновій грі. Він обчислить можливості відсотками — чи тебе візьмуть у полон, чи зловиш ногу під час тієї гри, і скільки з твоєї дружини зможе навіть мріяти, щоб підкрастися до фортеці супротивників.

Як бачите, друзі-пластуни, компютер — це необхідна річ у майбутнім пластуванні.

Пл. розв. Марко Якубович
Гурток "Кобзарі", Албанська Округа.
Із одноднівки Пластового Свята Юрія
на "Вовчий Тропі" 1982 р.

ВЕЧІР "ЮНАКА" У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

2-го квітня 1982 р. відбувся у Пластовій Станиці у Філядельфії перший вечір "Юнака", який заініціювали ст. пл. Юля Федик, ст. пл. Маруся Максимович, ст. пл. Ярема Гриців і пл. розв. Оріся Гриців.

Пластунки при вступі на вечір.

Ведучі програмою: Микола Веремієнко, Ярема Гриців і Юрій Білик.

Юначки: Наталка Панчак, Катруся Коженювська і Ляріса Федик виголошують вірші.

Учасники вечора "Юнака" на залі.

Столи застелені до перенуски для юнацтва.

Програму вечора переводив ст. пл. Микола Веремієнко, а йому помагали ст. пл. Юрій Білик і Ярема Гриців. Програма переходила в більшій частині навесело. Після відкриття, що його перевів станичний пл. сен. А. Прасіцький, пісню "Як там тато, як там мама" заспівали юначки Христя Санторе і Арета Гладка із 14-го куреня УПЮ-ок ім. Олени Теліги при супроводі оркестри з 1-го куреня під проводом друга Маркіяна Литвина. Три вірші, а то: "Пісня бійця" С. Караванського, "Весняне" Ірини Сенік та "Думки на самоті" Дзвінки Борис продекламували пл. уч. Наталка Панчак, Катруся Коженювська і Ляріса Федик.

Гутірку Подруги Греблі "Єдність і братерство" відчитала пл. прих. Лада Біланюк. На весело пройшла "міжнародня гра" родини "Сміхунів" про "Мудрагелів", в якій брали участь юнаки й юначки всіх куренів.

Пісню Володимира Івасюка "Ти моє крило" виконав гурток "Чорнобривці" 14-го куреня УПЮ-ок під проводом подруги Оксани Ми-

хайлюк. Скеч "Асекурація і пригода" виконали пл. розв. Олег Люба і Стефко Білик із 11-го куреня УПЮ-ів, а скеч "На стійці" пл. розв. Оріся Гриців і Марта Білик із 14-го куреня УПЮ-ок.

Ст. пл. Юрій Білик і Ярема Гриців перевели з юнацтвом гру "Телефон" і "Симон каже".

Юначки Христя Санторе і Арета Гладна співають пісню "Як там тато"...

Снеч "Про випадок при будові буди для пса" пл. юнак Олег Люба.

Кінцеве слово виголосила референт вишколу Пластової Станиці пл. сен. Дора Горбачевська. Після вечора була для усіх перекуся, що її приготували пл. сен. Христина Турченко і Євгенія Подоляк.

Скоб! Пл. розв. Юрій Подоляк

Знімок усіх учасників цього річних юнацьких таборів зроблена в сосновому лісі поза табором юначон. Сидять зліва перший ряд: І. Липинська, А. Хом, Г. Таруеля,

ХРОНІКА ЮНАЦЬКІ ТАБОРИ В АРГЕНТИНІ У ЗНІМКАХ

Юнаки підписують привіт до українських політв'язнів у Дні Солідарности (12-го січня 1982-го року). Того дня ніхто в таборі не їв і не пив. В час обіду мали ми гутірку про рух опору на Україні, а відтак написали привіти до політв'язнів, яких мали адреси.

На знімку: зліва — пл. прих. Юліан Балун, пл. прих. Петро Похилан, пл. уч. Адріан Заборовський, пл. уч. Юрій Похилан, а ззаду сидить на пеньку пл. уч. Юрій Гуренон.

Юначки підписують привіт до політв'язнів. На знімку зліва: пл. прих. Вероніна Гараволія, пл. прих. Катя Похилан, пл. розв. Христя Василин, пл. уч. Габрієля Таруеля.

М. Сухінська, яка тримає на руках Насуню Арес, І. Величко, М. Говдяк, Л. Турчан, Маруся Литвин.

Другий ряд — сидять зліва:

Галя Василин, В. Гараволія, П. Белун, Г. Стасів, Геня Литвин-Павлишин, К. Похилан, М. Стасів.

Ззаду стоять:

зліва: Х. Василин, Н. Липинський, Р. Яхно, Ю. Гуренюк, Ю. Назарин, А. Заборовський, М. Єфремів, Ю. Гавдяк, А. Василин, Ю. Похилан, В. Василин, Ю. Белун, П. Похилан, Б. Величко, Ф. Сухінський, ст. пл. Роман Назарин, Павлусь Гуренюк і ст. пл. Юрій Данилишин.

Продовження на стор. 17

“ХОДОТОН” СТАНИЦІ НЬЮ ГЕЙВЕН

Пластунни і
пластунни —
члени
Пластової
Станиці в
Нью -
Гейвен, США,
та члени
Пластприяту
перед
“ходотоном”.

У суботу 3-го квітня, Станиця Нью-Гейвену зібралася у Пластовій домівці й зачала приготуватися до “ходотону”, (“Іду на Пластову Зустріч”). Було багато непевности щодо “ходотону”, бо ішов досить сильний дощ. Також бюро погоди заповідало непевну погоду. Як ми приготувались, то співали різні пісні. Нарешті дощ перстав іти. Тоді батьки з Пластприяту привезли “Піщу” й соду. Після доброї перекуски й співу, усі переїхали автами до “Еджвуд Парк-у”. З нами їхав також отець парох Роман Големба, який робив знімки.

Раз ми вже всі зібрались біля павільйону в “Еджвуд Парк-у”, то “ходотон” почався і всі учасники одержали верифікаційні картки. В

різних сторонах парку стояли для перевірки судді. Під час нашої мандрівки знову почав іти дощ. Усі ми зажурились — що будемо робити? Після певного часу Станичний вирішив скоротити трасу “ходотону”, щоб не перестудитись. Нас було понад 30 пластунів і пластунок і ті, які не докінчили своєї дороги, обіцяли своїм спонзорам докінчити дорогу під час кращої погоди. Усі ми, що ходили, подіставали сині зірки за відвагу.

Ми зібрали більше, ніж \$300.00 для потребуючих учасників ЮМІЗ і всі були задоволені, що йшли, бо гарно забавились і в той сам час збирали гроші на добру ціль.

Наталка Троян
(Гурток “Ластівки”, 16-ий Курінь
ім. Анни Ярославни).

Краєвид місця прогулянок в Сан Кlemente, над “Аройо лас Нутріас”, де ми вправляли нанойнарство. На воді видно, як пливе одна нанойна, а при березі молодші юнани ловлять рани, яких було там дуже багато.

Світлини і опис подала пл. сен. М. Литвин

Пластун є ошадний...
(4-та точка пластового Закону)
... добре також коли щадить в українській установі
нагоду до того дає: Кредитівка “Самопоміч”
558 Summit Ave., Jersey City, N.J. 07303

ЧЕМПІОНАТ

КОПАНОВО М'ЯЧА

Цього року відбувся в Римі чемпіонат копаного м'яча, в якому брали участь всі українські інститути, а саме: Велика Семінарія, Отці Василяни, УКУ (Український католицький університет) і Мала Папська Семінарія.

Ця Мала Семінарія була ще наймолодшою та найкращою дружиною, бо у нашій дружині були тільки молоді й енергійні гравці, які походили з різних країн: з Німеччини, Великобританії, Югославії і США.

Почався чемпіонат ще перед Різдом Христовим 1981-го року; наша дружина в тому часі вигравала деякі ігри проти інших дружин, тобто проти Великої Семінарії і Отців Василян. Капітан нашої дружини називався Гриць Несмачний (Німеччина); він по Різді зранив праву ногу і мусів поїхати до Німеччини на операцію. Всі ми думали, що коли він приїде назад, буде знову грати; але на жаль він не міг, бо коли приїхав назад до Риму, мав на нозі "гіпс".

Вже перед тим я грав у брамі, але коли стався цей випадок, я заступив місце нашого капітана, а до брами пішов Франьо Ситник, з Югославії. Остання гра відбулася шостого лютого. В ній грала Українська Папська Мала Семінарія проти Отців Василян. Гра була досить цікава; це був перший раз, що ми грали без нашого капітана і ми були досить нервові, але все пішло добре і ми виграли 8:4.

У першій половині гри Отці Василяни грали краще, та більше атакували. У першій частині вони вигравали 4:3. Скоро почалася друга частина гри. У нашій дружині зробилися деякі зміни, я сам грав на "медіані", а на оборону поставлено сильніших гравців. Вже перейшли три хвилини другої частини, і для нас є "ріг". подав один гравець нашої дружини на голову одного з Югославії, (він називався Гербут Янко). Його голова є така сильна, як його права нога! Діставши м'яч на свою голову, він був уже на половині своєї дороги до брами, і тоді вислід був 4:4. Гра знову продовжувалася, впродовж п'ятнадцяти хвилин було вже 6:4 для Ма-

Вгорі зліва: Михайло Данило (США), отець Євген Небесняк (В. Б.), Адам Фігурин (Югославія), Михайло Лоза (США), Мирослав Коренціль (В. Б.), Григорій Несмачний (Німеччина).

Внизу зліва: Павло Лоза (США), Гербут Янну (Югославія), автор допису А. Сімків, Олександр Дуналь (Німеччина) і Михайло Гузан (В. Б.).

лої Папської Семінарії.

Вже минуло більше, ніж двадцять хвилин, другої частини, і я, мавши м'яч, атакував вперед. Спершу я обдурив одного, та хотів уже стріляти, але другий мене в ногу копнув, і це був "фаул". Віддаль від брами була близько п'ятнадцяти метрів. Суддя дав нам "одинку", це означає, що можна було прямо стріляти на браму. Цю одинку якраз взяв я. Вистрілив я точно в лівий кут брами і вислід був тоді: 7:4. Ще лишилося кілька хвилин до кінця другої частини, і якраз при кінці гри ми дали наш восьмий "голь". Наша дружина дуже раділа, що отримала перше місце, а Отці Василяни дістали третє місце. Також по грі ми одержали в наші руки наш "Трофей". Остаточні вислиди: 1 — УПМС, 2 — Велика Семінарія, 3 — Отці Василяни, а 4 — УКУ.

Пл. роз. Андрій Сімків, Мюнхен-Рим.

Купно і продаж реальностей
Оцінка (валюація) реальностей
Аранжування, купно і продаж
мортгеджів
Загальна асекурація

R. CHOLKAN & CO. LIMITED
Realtor — Insurance Agent
527 Bloor St. W. Toronto — Tel.: 532-4404
2336 Bloor St. W. Toronto — Tel.: 763-5555
4984 Dundas St. W. Etobicoke — Tel.: 236-2666
INSURANCE:
2336-A Bloor St. W. — Toronto — Tel. 763-5666

РОЗКРИВАЮ

Дев'ятого березня поточного року голова фабрики "Рубоміра", як і щодня, їхав до роботи. Його схопили перед брамою фабрики два мужі й помчали чимшвидше геть.

Коли це сталося, я був на вакаціях, але мене відкликано і доручено розв'язати цю подію. Ну, поїхав я на своєму велосипеді до пані Курчавської, якої то чоловіка схоплено насилу і десь заховано. Пані Курчавська виглядала пригноблена і дуже зажурена. Від неї я довідався, що вона ще не мала ніяких вісток про свого чоловіка. Зненацька, глухо задзвонив телефон і пані піднесла слухавку. Я в міжчасі непомітно вислизнув до другої кімнати, та підслухував розмову на другому апараті. Самозрозуміло — розмова велась між панею Курчавською і злочинцями, і вкінці вона погодилась зустрітись з ними на визначеному місці ввечері.

Я вже почув досить! Скоренько поклав я трубку на своє місце і вдавав, що читаю книжку, коли пані зайшла до кімнати, до якої я вийшов під час її телефонічної розмови.

Коли наблизився вечір, я попрощався з панею і вийшов, щоб повернути за пів години, відкрити багажник авто і там сховатись. Внедовзі вийшла з хати пані Курчавська, сіла в авто... і в дорогу!

Їхала вона десь з годину, і я таки добре зголоднів. Нарешті авто затрималось і я скоро виліз та крадькома пішов за нею. Дійшовши до однієї, здавалось, опущеної хати, вона туди увійшла. Я підкрався до вікна і підслухав їх розмову: бандити жадали, як викуп, за пана Курчавського 700,000 фунтів англійських, які треба було доставити найпізніше до наступного вечора.

І я знову в багажнику — з поворотом додому!

Наступного дня поліція, яку я повідомив про все, обступила опущений дім у полі. При передачі валізочки пані Курчавської з приготуванням викупом, поліція діяла, — вимагала від злочинців піддатись спокійно. Властиво, поліція розпочала акцію аж, коли почувся глухий постріл! Перші поліцаї, увійшовши до-

середини будинку — завмерли. Вони побачили застрілену паню Курчавську і тіло її чоловіка, яке коливалось на шнурі — його повішено! Користаючи з хвилиної неуваги поліції — одному злочинцеві вдалось утекти — він котячим стрибком опинився в авті пані Курчавської і пустивши мотор — від'їхав з несамоовитою швидкістю. Я негайно сів на свій мотоцикл і перегнав його бічними вулицями. Затримався я коло урвища і витягнув свій "снайперський" кріс. Над'їхало авто, я вистрілив та поцілів колесо авто. Злочинець втратив контролю над авто, яке з'їхало з дороги просто в урвище. Чути було страшний гуркіт, а тоді авто вибухло!

А тепер я лежу на пляжі в Каліфорнії, а зі мною веселі "дівки-цокотушки"! До наступної пригоди.

пл. юн. Богдан Цурковський
Рим

**Вступайте в члени забезпечено-допомогової
братської установи в США і Канаді**

УКРАЇНСЬКОГО БРАТСЬКОГО СОЮЗУ
(членись УРС)

УБС: має 14 клас модерного забезпечення;

- видає тижневик "Народня Воля" і англійський журнал "Форум";
- веде відпочинкову оселю, культурно-спортивний молодечий осередок "Верховина" в Глен Спей, Н. Я.;
- розділяє стипендії студіюючій молоді.

440 Wyoming Ave., SCRANTON, Pa., 18503 USA

ЄДИНА В ТОРОНТІ УКРАЇНСЬКА

COMMUNITY TRUST COMPANY LTD.

2299 Bloor Street West — Toronto, Canada M6S 4T2

Tel.: (416) 763-2291 — 766-3342

приймає вклади і ощадності, платить найвищі відсотки, дає позики особисті і мортгеджові, приймає і реєструє пенсійні плани і на нові дома (RRSP and RHOSP)

Полагоджує всі банкові операції — приймає домашні рахунки (телефони, електрика і т. п.)

Завідує спадками і довіреннями (траст).

Управитель: Богдан Миндюк

“ДЕНЬ СОЛІДАРНОСТИ”

В МЮНХЕНІ

Уже третій раз відзначаємо “День солідарності з українськими політичними в'язнями”.

Цього року ми вибрали тему “Моя Батьківщина”.

За любов до Батьківщини і до рідної мови ув'язнено там багато наших земляків. Нехай говорять сьогодні ті, яким московська влада хоче закрити уста.

Ми przygotowали монтаж з цитатами з творів українських політв'язнів. Цей монтаж виконали на зборах громадян у парохіальній залі в Мюнхені, в неділю 10 січня 1982 року, з приводу відзначення “Дня солідарності з українськими політичними в'язнями”, що звичайно припадає на 12 січня.

А що нинішнього року 12 січня — робочий день, збори громадян і маніфестація солідарності з нашими земляками відбулися перед тим.

Підготовкою, виконанням програми займався — як уже двічі минулими роками — Пластовий Гурток для обори українських політв'язнів, при співпраці та співучасті інших.

На вступі ще слова В'ячеслава Чорновола:

“12 січня 1972 року — це не тільки день мого арешту, але й дата початку широких репресивних акцій з

метою остаточної ліквідації течії шестидесятників в українському літературно-громадському житті. Тому, починаючи з 12 січня 1974 року, я щорічно — як в ув'язненні, так і після звільнення — відзначатиму цей сумнопам'ятний день української історії одноденною голодовкою. Так робитиму аж до справедливого перегляду моєї та інших аналогічних справ”.

У програмі монтажу вірші Василя Стуса, Ігоря Калинця, Миколи Горбала, уривок есею Олеса Бердника і поеми Миколи Руденка “Хрест”.

З “Обіжнього Листа” ч. 12 КПС в Німеччині.

У ЗЕЛЕНІ СВЯТА

Інакшого характеру, так сказати б, прилюдний виступ членів Пласту — новацтва, юнацтва, старшого пластунства та сеніорів — є у перший день Зелених Свят, у празник Зіслання Св. Духа. Щороку того дня відбувається по полудні процесійний похід до символічної могили, що на Вальдфрідоф-і в Мюнхені. Біля могили відправляють Панахиду за всіх Померлих, зокрема спогадують тих, які своє життя пожертвували для України.

Участь пластунів в одностроях у поході та моліннях — це одна із форм засвідчування пластової любові до українства, а в основному — любові до Бога і Батьківщини.

“Ідім до тих могил!” — кликав поет. А там минуле переходить до сучасного, аби дати насагу для майбуття.

З “Обіжнього Листа” ч. 12 КПС у Німеччині.

У МАЛІЙ СЕМІНАРІЇ

Цього року я поїхав до Української Папської Малої Семінарії в Римі. Спочатку я боявся, бо нікого тут не знав, але опісля познайомився з багатьма хлопцями. Багато моїх товаришів — це пластуни з Канади, США й Німеччини. Мені було дуже цікаво слухати їхніх оповідань про пластування й таборування.

В четвер нам дозволено ходити до міста. Я ходжу оглядати старі частини Риму. Одні з найкращих частин — це Колісей, Пантеон, Базиліка св. Петра, Базиліка св. Івана, Базиліка св. Павла, Фонтана ді Треві і Форум Романо.

Усі учні Семінарії часто їдуть на прогулянки далеко від Риму. Я був на прогулянці до Асізі, де жив св. Франціс. В Асізі є чудова церква, яка була збудована після смерті св. Франціска.

Мала Семінарія має дуже сильну футбольну дружину, яка змагається і виграє у змаганнях проти Ватинанської Семінарії.

Я думаю, що я дуже скористав із перебування в Малій Семінарії, бо краще навчився говорити і писати українською. Скобі!

пл. уч. Роман Геврин

НАША КУРІННА ПРОГУЛЯНКА

Цього року з початком місяця травня 18-ий курінь УПУ-он ім. Олени Пчілки в Нью Йорку знову поїхав на дводенну прогулянку, до стейтового парку “Бер Мавтень”, щоб приготуватися до Свята Весни. Ми виїхали автами з-під пластової домівки і скоро заїхали на місце табору над чудовим озером, де плавали дикі гуси та качки. Ми скоро розтаборилися, поставили шатра, мали відкриття й пішли їсти смачні “канапки”, щоб набрати сили до дальшої праці. Одні із нас пішли шукати за дровами на кухню, другі по воду, а інші на гутірки. Наша зв'язкова ст. пл. Оля Стасюк з іншими подругами мали ряд цікавих гутірок на теми цього річного Свята Весни, як, наприклад, про поділ України на області та роди вишивки в них, про дисидентів тощо.

Ми не встигли оглянутися, як була вже збірка на вечерю. Роксоляна і Наталка зварили нам смачну вечерю, бо Наталка навчилася варити минулого року на "Школі Булавних". До вечері нам захотілося селери, а тому, що подруга Оля була певна, що її купила та привезла, ми всі почали її шукати по всіх місцях, але ніхто не знайшов та не знав, що з нею сталося. (Напевно вона залишилася біля домівки, але того ніколи ніхто напевно не буде знати)!

Збірка

По миттю — чесання

По вечері ми збудували маленьку ватру над самим озером. При ватрі ми довго сиділи, співали різні пісні, коломийки й розмовляли. На дворі було гарно, тепло, часами світив місяць поміж хмарами й навіть комарі не кусали!

"Ми діти сонця і весни"...

Коли прийшла нічна тиша, ми скоро заснули, бо були всі втомлені. Вночі ми не мали ніяких пригод, лише наша зв'язкова мала в шатрі гостя.

Ми вже майже пробудилися...

Вона спала в шатрі з харчами, до неї зайшов енот. Вона думала, що це хтось закрадається по тістечка, але коли засвітила лампу, побачила переляканого гостя. Вона його не настрашилася, але бідний енот подивився на заспану подругу й утік. Рано ми не потребували свистка на вставання, бо як тільки вийшло сонце, гуси збудили нас своїм геганням.

Адя залицяється до Рональда

Одна гуска, наша приятелька, яка приходила до нас близько і їла хліб з рук (ми назвали її Рональд), конче хотіла дістатися до шатра. Їй вдалося запхати тільки свою довгу шию під замок шатра, коли ми побудилися і криком її відігнали.

Наш прятель Рональд

Ми оглядаємо краєвид

Надворі гарно світило сонце, було тепло і ми радо повилазили з шатер. Помилися в озері, мали збірку, молитву та смачно поснідали. Відтак ми мали цікаву теренову гру й грали відбиванку. По полуденку ми трохи відпочивали, опалювалися до сонця на каменях над озером, годували й прощалися з нашими приятельками — гусьми, а тоді спанувалися.

В четвертій годині по полудні ми мали закриття, а подруга Оля дала нам гарні відзначки, які вона сама зробила. Ми від'їхали до Нью-Йорку, де на нас чекали наші батьки. Наша курінна прогулянка пройшла з великим успіхом і всі були дуже задоволені. Хочемо на другий рік знову поїхати над те саме озеро.

Пл. розв. Катруся Леонард
18-ий Курінь УПУО-ок, Нью-Йорк.

ТАБІР НА "СОКОЛИ" АВСТРАЛІЯ, 9. 4. 1982

Учасники табору

Юначки під час змагань: Оленна Савчан, Аріяна Улегла, Натална Кандибно, Валя Юхима.

Під час латинських великодніх свят відбувся 3-денний юнацький табір практичного пластування в атмосфері свободних занять. У програмі було: ранній прорух, миття, складання своїх речей, вибирання однострою, переведення молитви і прочитання денної програми. Після поділу нас на групи, ми пішли варити собі снідання — хто як умів зварити — смачно, чи несмачно — так собі і з'їв. Наша подруга пл. сен. Наталка Гриневич, референтка УПЮ, приглядалася до нашого, в більшості спішного, куховарства.

У булаві нашого 3-денного таборування, коменданткою була пл. сен. Наталка Гриневич, пл. сен. Юрій Семків,

Частина учасників під час одноденної прогулянки: зліва — пл. сен. Юрій Семків, пл. юн. Аріяна Улегла, пл. юн. Симон і Микола Верещани, пл. юн. Натална Кандибно.

пл. сен. Богдан Дроздовський, ст. пл. Марко Кандибно й ст. пл. Ірина Дроздовська. Після снідання відбулося змагання групами ставлення шатер, будівництва ношів для несення хворого, закопання щогли, в'язання шнура, будівництва ватер і змаг варення чаю. В час цих занять наші подруги й друзі приглядалися і казали, що було добре, а що було зле. На другий день по ранішніх заняттях нас повідомлено, що відбудеться 1-денна прогулянка. Ми почали пакувати наплечники, забрали зі собою сухі харчі, воду, 1-шу допомогу, і вирушили в природу. Всі групи щасливо прибули на назначене місце, там відпочили і з'їли обід. Подруги й друзі пояснили нам, що назначеною дорогою ми прибули на час.

Під час великодніх ваканцій, шість учасників гуртка "Яструби" вибралися одного соняшного ранку на чотири-

Ставлять шатро: пл. юн. Євген Ляхович і пл. юн. Оленна Савчан.

денну прогулянку в околиці озера Тел Карнг. Виїхали ми з Мелборну коло сьомої години ранку й заїхали на далеку, високу гору шість годин пізніше. Звідси ми почали довгу, далеку та навіть небезпечну дорогу вниз до самого озера. Краєвиди були прекрасні, погода чудова.

На другий день ми вже дійшли до озера. Яка краса!.. Вода була чиста й холодна, а ліси навколо свіжі й зелені. На жаль, ми не залишилися ночувати, бо мусіли перейти ще багато кілометрів стрімкою стежкою, до другого місця таборування.

Третього дня встали ми раненько, швидко з'їли та скоро спанували речі на ще один день ходження. І який день це був! Ми мусіли перейти одну річку вісімнадцять разів! Можна уявити собі, які мокрі ми були при кінці дня! Та ніхто не нарікав, бо погода була чудова й ми навіть мали час на плавання під кінець дня.

Останнього дня встали всі досить пізно, бо знали, що вже залишилась недалеко дорога. Вже на обід дійшли ми до місця, де мали нас зустріти авта. Після довгого чекання авта врешті приїхали та завезли нас назад до Мелборну й цивілізації. СКОБІ! Пл. юн. уч. Петруся

Цабанюк 4 Курінь ім. Олени Пчілки
Австралія

ПРОГУЛЯНКА НА ТЕЛІ КАРНГ

(БІЛЯ МЕЛБОРНУ, ВІКТОРІЯ) 9-12. IV. 1982

Після відпочинку й обіду ми повернули до нашого підтабору. Зразу всі пішли купатися й мали дозвілля до вечора. По вечері було спущення прапорів і молитва та приготування до спільної ватри. Ватра була весела й жартівлива. Зближалася десята година, закрили ватру пісню "Ніч вже йде", та пішли спати.

На третій день по ранішніх зайняттях відбулися змагання між групами. В програмі занять було піонерство, будівництво мостів, лаження на дерево по шнурах, розгойдання на шнурі на перескоки через річку. Подруги й друзі приглядалися і точували наші успіхи. Група, яка не здобула потрібної кількості пунктів, була призначена варити для всіх обід. По обіді відбулося зведення табору, чищення площі, а кухні й усі приладдя мусіли бути віднесені на місце. Закінчили табір стягненням прапорів, молитвою і повідомленням про наші успіхи та роз'їхалися із гарними спогадами додому. Цей короткий юнацький табір зарадності був приємним спогадом, бо був справді свободним!

Пл. розв. Петро Савчан

СВЯТО ВЕСНИ

29-го травня 1982 року відбулося на "Вовчий Тропі" відкриття триденного Свята Весни. Пластуни приїхали з усіх околиць, щоб змагатися за перші місця. Святом провадили курені УПС і УСП "Верховинки" і "Лісові Чорти". Курінь "Червона Калина" провадив спортом. Гасло Свята Весни було "Зі співом на зустріч".

Після відкриття відбулася теренова гра. Всі юначки були поділені на групи та йшли зі співом на перший пункт теренової гри. Мета гри була тана, щоб передати ліки для хворого дисидента. Було багато перешкод. Ми були дуже щасливі, як закінчили гру й могли вернутися назад до табору, де на нас чекала дуже добра вечерея.

Після вечері була Служба Божа, яку відправив пластовий напелян пл. сен. о. Богдан Смик. Тоді ми всі зібралися на таборову ватру, на якій було багато добрих виступів, як також ми співали разом пластові пісні.

На другий день відбулися спортові змагання. Юнацтво змагалося у відбиванні, тягненні мотузки, киданні кулею, киданні булавою, у снаках у далечині та у коротких та довгих бігах.

Увечері відбулася велика ватра, на якій юнаки і юначки були запряжені після першої проби. На тій ватрі ми мали нагоду побачити найкращі виступи юнацтва.

Скоро наближався момент, коли ми могли довідатися, які юнацькі курені поїдуть додому з трофеями першунів.

В понеділок відбулося закриття Свята Весни, на якому прочитали, хто переміг. Ми були дуже здивовані та врадувані, як довідалися, що наш курінь здобув серед юначок перше місце, а 9-ий курінь УПЮ-ів ім. Святослава Завойовника, також з Нью-Йорку, здобув перше місце серед юнаків.

Нам було дуже сумно прощатися з товаришами з інших станиць, але всі обіцяли собі побачитися на ЮМПЗ у серпні цього року.

Пл. розв. Адріана Слин,
18-ий Курінь УПЮ, Нью-Йорк.

Прогулянка на Телі Карнг. Учасники прогулянки на шпиль гори: М. Венгринович, М. Лазорню, П. Савчан, М. Ляхович і О. Пленан.

Рисунок пл. розв. Петра Савчана.

ПЛАСТОВІ КОЛЯДНИКИ

В МЮНХЕНІ 1982 РОКУ

Можна б почати, як звичайно, і 1982 року пластуни ходили колядувати від хати до хати. Бо справді так — уже довгими роками ходять усі: новацтво, юнацтво, старше пластуство, час від часу, в потребі, як уже молодші в школі, також сеніори йдуть з колядою, бо треба відвідати всіх знайомих і приятелів, заколядувати та й побажати "зі святами, і новим роком".

Хочеться знову повторити з приємністю, що громадяни дуже радо приймають пластових колядників і щедро обдаровують їх, тобто дають "коляду". Таким чином підтримують пластовий фонд, який дуже конечний, щоб Пласт міг вести широку й успішну виховну діяльність з нашими дітьми та молоддю і на добро — української спільноти.

СПИСОК ДАТКІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "ЮНАКА",

ЯКІ ВПЛИНУЛИ ДО 10 ЛИПНЯ 1982 РОКУ

Великобританія:

Члени Пластприяту 2 фунти

Канада:

3 нагоди уродин пл. сен. Дарії Навроцької (дивись окремий допис) \$120.00
Іван Д. Гарах (Едмонтон) \$10.00

Канада разом: \$130.00

США:

Роман З. Запутович \$5.00
216 Відділ УНСоюзу ім. Сірого Льва,
Філадельфія, США \$25.00
Замість квітів на могили (дивись посмертні згадки) \$115.00

Разом США: \$145.00

На Залізний фонд Пластового Видавництва
вплинули пожертви (дивись окремі повідомлення)

з Канади на суму \$300.00
зі США на суму \$260.00

Разом: \$560.00

СПИСОК ДАРУНКОВИХ ПЕРЕДПЛАТ "ЮНАКА",

ЯКІ ВПЛИНУЛИ ДО 10 ЛИПНЯ 1982 РОКУ

Юначки 18-го Куреня УПЮ-он, Нью-Йорк — 1 передплата (дивись посмертні згадки).

Марія Фіглюс, Ввіт Ридж, США (дивись посмертні згадки) — 1 передплата.

пл. сен. Марта Рудик, Нью Гейвен, США — 1 дарункова передплата "Юнака".

Разом 3 передплати — Жертводавцям ЩИРЕ СПАСИБІ!

Замість квітів на свіжу могилу

св. п.

пл. сен. **МАРІЯНА МАРЕНИНА**

— колишнього станичного в Денвері і виховника
моїх дітей,

складаю на дарункову передплату "Юнака" \$15.00.

Марія Фіглюс, Ввіт Ридж, Колорадо, США

Замість квітів на могилу

св. п.

БОРИСА КОМАРНИЦЬКОГО

— Сина нашої подруги Марійни —

склали на Залізний Фонд Пластового Видавництва
члени 1 Куреня УПС, Стежа "Карпати" в Торонті:

По \$10.00: **Болюбаш Христина, Велигорська Богдана,**
Головата Наталка, Демянчук Леся, Іванусів Божена, Лялюк
Богдан, Марченко Олександр, Синишин Оріся, Харан Ан-
дрій, Хичій Оленка, Чорний Нестор.

По \$5.00: **Болюбаш Володимир, Буцин Стефанія, Гор-**
дієнко Ірина, Гордієнко Олександр, Зіняк Микола, Курис
Юрій, Мудрин Марія, Юник Галина. разом: \$150.00

Мати Покійного — Марійна Комарницька —
жертвувала

\$50.00

Разом сума пожертв: \$200.00

Замість квітів на могилу

бл. п. ОЛЕНКИ САВИЦЬКОЇ

— матері нашої подруги Христі Савицької —
складаємо 15 дол. на дарункову передплату "Юнака"
для юначки з Аргентини.

Юначки із 18-го Куреня УПЮ-он
ім. Олени Пчілки в Нью-Йорку.

В пам'ять св. п. д-ра **ЮРІЯ ГОРОДИЛОВСЬКОГО** —
батька нашої Подруги "Лісової Мавки" ст. пл. Марти Го-
родиловської-Козицької — складаємо 25 дол. на Пресо-
вий Фонд "Юнака".

Курінь УСП "Лісові Мавки"

У світлу пам'ять

сл. п. ОЛЕНИ ФЕДАН-ШЕПАРОВИЧ

склали на Пресовий Фонд "Юнака"
д-р Ростислав і Н. Сочинські — 50 дол.
пл. сен. Минола і Володимира Навки — 20 дол.
д-р Роман і Ольга Морози — 20 дол.

У світлу пам'ять

сл. п. ОЛЬГИ ГАФТКОВИЧ

— матері пл. сен. І. Гафтковича —
склали **внуки Покійної Віра і Марко** 10 дол.
на Фонд Пластового Видавництва.

Примітка: пожертва ця подана у списку жертводав-
ців, що був поміщений у "Свободі", її бракує у списку
з "Юнака" ч. 7-8/82, а також у "Юнаку" нема поданої
пожертви \$5.00 **Христини Гафткович.**

На "Залізний Фонд Пластового Видавництва"
склали свою щорічну пожертву у висоті 250 дол.

Курінь УСП-он "Лісові Мавки"

Хто з Вас подорожує

• літаком • кораблем • поїздом • автобусом
у Канаді чи поза Канадою
повинен купити подорожний квиток та одержати безплатно потрібні інформації і поради
в українському подорожному бюро

МАРКІЯНА КОГУТА

і
ІГОРЯ КУРИЛІВА

Bloor Travel Agency

1190 Bloor St. West — Toronto M6H 1N2, Ont.
Telephone: 535-2135 & 535-2136

ЗДОРОВИЙ і СМАЧНИЙ ХЛІБ
та всякі інші печива
випікає

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

власниками якої є

Ірина і Роман Внесневські

THE FUTURE BAKERY

735 Queen St. West, Toronto, Ontario
Tel.: EM 8-4235

Пластун Ти, юнак?

ОЩАДНІСТЬ — Твій знак!

Шадити щоденно учись!

Як будеш студент,
Той долар, той цент
Тобі допоможе колись
Здобути знання, прожиток, ім'я!

- ЗА ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ ПЛАТИМО 6%
- ЦЕРТИФІКАТИ ЗАРОБЛЯТЬ ВІД 6 1/2 до 9%

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“
У ЧІКАГО**

2351 West Chicago Ave. — Tel.: HU 9-0520
Chicago, Ill., 60622, U.S.A.

ОЩАДНІСТЬ

це прикмета кожного доброго пластуна
та кожної доброї пластунки.

ПЛАСУНИ і ПЛАСУНКИ!

Складайте Ваші ощадності
у найбільшій і найстаршій кредитівці
у Торонті

**Українська
Кредитова Спілка**

Централа: 295 College St., Toronto, Ont. M5T 1S2
Tel.: 922-1402 & 922-2797

Відділ: 3635 Cawthra Road (біля Української
Католицької Церкви,
Tel.: 272-0468

Відділ: 2397 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Tel.: 762-6961

Корисні умови для вкладів і позичок. Наше завдання по-
м'яти членам в економічних справах порадами і фінансово.

Наша справа — служити членам!

**Друкерія
КИЇВ**

виконує
всякі
друкарські
роботи.

Д р у к у є м о

- книжки
- часописи
- летючки
- афіші
- весільні запрошення
- фірмові друки

KIEV PRINTERS LTD. — Phone: 537-5572

2466 DUNDAS St. West, TORONTO, ONT. M6P 1W9

Праця і ощадність забезпечать
Вашу майбутність!

Пластунки і Пластунки,
учні свято-миколаївських шкіл,
складайте свої ощадності у

**СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКИЙ
КРЕДИТОВИЙ СПІЛЦІ.**

Спілка приміщується в будинку
Вашої школи і є відкрита від
год. 10 до 1 по полудні.

4 Bellwoods Ave., Tel.: 366-4529
Toronto, Ont. M6J 2P4

POSTAGE PAID AT TORONTO, CANADA

If not delivered please return to:

YUNAK Magazine

2199 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6S 1N2, Canada

RETURN POSTAGE GUARANTEED

Ціна \$1.50

СИНИЦЯ

СОЛОВЕЙ

ЛАСТІВКА

ПІДСНІЖНИК

БАРВІНОК

ФІЯЛКА

БДЖОЛА

“... виховання — це надавання дум-
нам і почуванням якогось напрямку”, —
наже Олександр Тисовський-Дрот. Пла-
стова преса саме й сприяє виконанню
цього завдання.

БОРСУК

ІЖАК

Читайте ж і СВОЄЧАСНО передпла-
чуйте свої журнали!

ГОТУЙСЬ — журнал новачок і нова-
ків та дітей до 12 року життя;

КАЖАН

БОБЕР

ЮНАК — для пластового юнацтва й
загалу української молоді;

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ — журнал до-
рослого членства Пласту, Пластприяту і
загалу батьків, які цікавляться вихован-
ням і громадськими справами.

САЙГАК

ЛИС

КРАМНИЦЯ
ПЛАСТОВОГО ПОСТАЧАННЯ Пл. СТАНИЦІ ТОРОНТО

Має на складі

ОДНОСТРОЇ ДЛЯ ЧЛЕНІВ УСІХ ПЛАСТОВИХ УЛАДІВ
ХУСТКИ, ПОЯСИ, ВСІ ВІДЗНАКИ Пл. ПРОБ,
ЛЕЛІЙКИ, СВИСТКИ, КОМПАСИ, БЕРЕТКИ,
Пл. ПІДРУЧНИКИ

РИСЬ

ЗАЄЦЬ

2199 Bloor St. West M6S 1N2
Пл.станіцям при замовленні відзнак на суму
понад \$25. — даємо 10% знижку.
Нове на полицях: гаптовані відзнаки вмілостей для УПН
відзнаки: подані на обкладинці, ціна по \$2.50, інші — \$3.00.

ВЕДМІДЬ

ВОЇК

КОБРА

ОРЕЛ

СОКІЛ

ГОТУР

ОПЕНЬ